

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o skupnem sporočilu Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Prenovljenemu razvojnemu partnerstvu med EU in Pacifikom naproti

JOIN(2012) 6 final

(2013/C 76/12)

Poročevalec: **Carmelo CEDRONE**

Evropska komisija in visoka predstavnica Evropske unije za zunanje zadeve in varnostno politiko sta 21. marca 2012 sklenili, da v skladu s členom 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosita za mnenje o naslednjem dokumentu:

Skupno sporočilo Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Prenovljenemu razvojnemu partnerstvu med EU in Pacifikom naproti

JOIN(2012) 6 final.

Strokovna skupina za zunanje odnose, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 19. decembra 2012.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 486. plenarnem zasedanju 16. in 17. januarja 2013 (seja z dne 17. januarja) s 139 glasovi za, 13 glasovi proti in 14 vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi in priporočila

1.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) meni, da so cilji, ki si jih je EU zastavila kot podlago za novo razvojno partnerstvo med EU in Pacifikom, ambiciozni in obsežni, vendar po njegovem mnenju metode za zagotavljanje pomoči niso prav jasne, saj obravnavajo predvsem varstvo okolja in biotske raznolikosti v tej regiji. Strinja se s tem, da je treba v sinergiji z drugimi organizacijami obravnavati posledice podnebnih sprememb, ki horizontalno vplivajo na vse razvojne politike – na nacionalni in večstranski ravni –, njihov učinek pa ni samo gospodarski, temveč tudi socialni. Problematika, povezana s posledicami podnebnih sprememb, bi morala biti naravni del okoljskih politik na tem območju, da se zagotovi skladnost ravnanja in ukrepanja.

1.2 Vendar EESO meni, da so za uresničitev tega cilja potrebni celostni razvojni ukrepi in dejavnosti v zadevnih državah, da bi imela pomoč s tem kar največji učinek, v sinergiji bi bilo treba uporabiti vse ukrepe, s pragmatičnim srednje- do dolgoročnim programskim pristopom pa dejavno vključiti tudi lokalne akterje.

1.3 Po mnenju EESO je pomembno, da se v sporočilu navede in prizna, da sta polno uživanje pravic in stabilna demokracija bistvena za gospodarski razvoj države. Razmere na Fidžiju, kjer diktatorski sistem svojim državljanom še naprej odreka temeljne pravice, pa so samo omenjene, čeprav bi si zaslužile, da se izreče odločnejše in skladnejše stališče evropske strani.

1.4 Priložnost oblikovanja novega razvojnega partnerstva bi bilo treba izkoristiti za to, da se opredelijo načela in pogoji, ki bi bili neke vrste vodilo EU vsem državam upravičenkam do njene pomoči, od polnega izvajanja Sporazuma iz Cotonouja dalje. Zajamčiti je treba tudi učinkovito izvajanje demokracije v vseh državah s polnim uživanjem temeljnih in delovnih pravic ter udeležbo v demokratičnem življenju.

1.5 Posebno pozornost je treba posvetiti dramatičnemu in zaskrbljujočemu položaju žensk v vseh državah te regije, ki se jim odrekajo najbolj temeljne pravice. Pravice in zaščita žensk bi morale imeti pomembno vlogo pri vseh vprašanjih, povezanih z odnosi med EU in Pacifikom. EESO in njegovi partnerji so zaskrbljeni zaradi visoke stopnje nasilja, povezanega s spolom, in nizke stopnje udeležbe žensk pri odločanju in na visokih položajih, zato bi to moralo imeti večjo težo v dokumentu Komisije in v prihodnjih dejavnostih.

1.6 Za EESO je še naprej bistvenega pomena rast socialnih partnerjev in civilne družbe v celoti – tako v tej regiji kot v drugih, ki jih zadevajo sporazumi, sklenjeni z EU. V ta namen je bistveno spodbujati in izvajati ustrezne instrumente, ki bodo praktično omogočili uresničitev tega cilja. Čeprav se zaveda težav, ki zaradi geografskega položaja omejujejo tudi strukturirane dvostranske odnose, EESO meni, da bi bilo zlasti koristno ustvariti mrežo in mešani odbor na lokalni in nacionalni ravni ter po možnosti na ravni celotnega območja. Ti instrumenti sodelovanja bi morali olajšati aktivno vključevanje socialnih partnerjev in civilne družbe v vse faze, povezane z opredeljevanjem, izvajanjem in spremljanjem sporazumov. To bi moralo

postati dejansko pravo načelo. Zaželeno je neposredna pobuda za spodbujanje nastanka pravega ekonomsko-socialnega sveta v regiji, tudi za to, da se spodbudi okrepitev socialnega in civilnega dialoga ter poveča krepitev zmogljivosti vseh lokalnih akterjev, za kar je treba predvideti posebno financiranje.

1.7 Po mnenju EESO je prednostnega pomena usklajevanje različnih ukrepov EU prek različnih direktoratskih Evropske komisije, vključenih v programe, in Evropske službe za zunanje delovanje (ESZD), pa tudi sodelovanje STO v tej regiji. Usklajevanje je zaradi majhnosti javnih uprav zadevnih držav bistvenega pomena. Takšna usmeritev bi lahko pomenila priložnost za odločilno ukrepanje ESZD v upanju, da EU okrepi svoje delovanje v okviru zunanje politike in izboljša usklajevanje med članicami EU.

1.8 Evropska komisija se v svojem sporočilu močno osredotoča na podnebje. Po mnenju EESO pa je za obvladovanje podnebnih izzivov pomemben gospodarski razvoj. Za zagotovitev vključujoče, trajnostne in celostne rasti za razvoj v tej regiji je za EESO bistveno, da se zajamči skladnost razvojnih politik in ukrepov za varstvo okolja, pa tudi na drugih področjih, kot so trgovina, ribolov, kmetijstvo, zanesljiva preskrba s hrano, razvoj in podpora človekovim pravicam in demokraciji. Merila za dodeljevanje pomoči morajo temeljiti na dobro in vnaprej opredeljenih kazalnikih, tudi za nadaljnje spremljanje programov in prek usklajevanja različnih donatorjev.

1.9 EESO se strinja z navedbo razlikovanja ukrepov med državami AKP in čezmorskimi državami ob upoštevanju različnih institucionalnih razmer in razvoja posameznih držav, da se optimizirajo možnosti vključevanja v regiji. Upošteva se tudi status čezmejnih ozemelj, ki so bolj razvita od drugih držav in so že upravičena do sredstev iz Evropskega razvojnega sklada (ERS) in dvostranske pomoči. Ti ukrepi bi se uskladili s programi za druge države v regiji. Ta ozemlja bi lahko bila pomemben zglede za obrambo pravic, vrednot in dobrih praks evropskih politik, ki so usmerjene v vključujočo rast.

1.10 Glede trgovinskih sporazumov bi bilo dobro kljub sedanjim težavam razmisliti o regionalnem sporazumu, ki bi presejal dvostranske sporazume, pri čemer pa bi bilo treba upoštevati, da gre z izjemo ribolova za majhne gospodarske subjekte z vidika trgovine.

1.11 EESO še meni, da bi morala EU pozorno spremljati pogajanja pri ustrezni komisiji OZN o pomorskem pravu, povezana z EPIKONTINENTALNIM PASOM, zlasti glede območja, ki je predmet tega mnenja.

2. Uvod

2.1 Kot je znano, je EU na območju Pacifika sklenila različna partnerstva; to novo partnerstvo zajema 15 neodvisnih otoških držav ⁽¹⁾, štiri čezmorske države in ozemlja (ČDO) ⁽²⁾, Forum pacifiških otokov ter Avstralijo in Novo Zelandijo, ki sta ključni članici Foruma in podobno misleči partnerici. Po strategiji iz leta 2006 je zdaj cilj ta, da se vloga EU na tem območju utrdi, saj je EU za Avstralijo druga največja donatorica v regiji, pa tudi zato, da bi prispevala k gospodarskemu in socialnemu razvoju v vsej regiji, pri čemer se zaveda, da je treba zagotoviti tudi polno spoštovanje pravic in utrditev demokratičnih institucij.

2.2 Na podlagi Sporazuma iz Cotonouja (EU-AKP) EU v tem sporočilu predlaga osredotočenje ukrepanja v pacifiški regiji na nekaj temeljnih ciljev v skladu z lastnim programom sprememb ⁽³⁾:

- spodbujanje usklajenosti politik EU na področju razvoja in ukrepov za varstvo okolja ter na drugih področjih, kot so trgovina, okolje, ribištvo in raziskave na eni strani ter podpora priznavanju in polni uveljavitvi človekovih pravic in demokracije na drugi strani;
- prilagoditev in racionalizacija metod zagotavljanja uradne razvojne pomoči EU (URP) z okrepitevijo financiranja boja proti tveganjem, ki jih prinašajo podnebne spremembe v Pacifiku, da bi se povečala njena skupna dodana vrednost ter izboljšali njeni rezultati, vpliv in učinkovitost;
- spodbujanje uspešnega regionalnega povezovanja pacifiških ČDO in krepitev njihove sposobnosti za razširjanje vrednot EU ter kataliziranje vključujoče in trajnostne rasti za človekov razvoj v regiji;
- opredelitev pozitivnega programa skupaj s pacifiškimi državami v zvezi s zadevami, ki so skupnega interesa, v okviru OZN in drugih mednarodnih forumov;
- sodelovanje s podobno mislečimi partnerji pri obravnavi ključnih vprašanj na področju človekovih pravic in utrjevanje demokratičnih procesov v tej regiji.

⁽¹⁾ Cookovi otoki (brez pravice glasovanja v OZN), Združene države Mikronezije, Fidži, Kiribati, Marshallovi otoki, Nauru, Niue (brez pravice glasovanja v OZN), Palav, Papua Nova Gvineja, Samoa, Salomonovi otoki, Vzhodni Timor, Tonga, Tuvalu in Vanuatu.

⁽²⁾ Francoska Polinezija, Nova Kaledonija, Pitcairn ter Wallis in Futuna.

⁽³⁾ Sporočilo Komisije *Povečanje učinka razvojne politike EU: agenda za spremembe*, COM(2011) 637, 13.10.2011.

EU, ki ji lokalni partnerji in sogovorniki priznavajo vodilno vlogo na področju boja proti podnebnim spremembam in njihovim posledicam, namerava svojo prisotnost v regiji utrditi odgovorno.

2.3 Večina otoških držav in ozemelj je majhnih z vidika prebivalstva, vendar obsežnih po velikosti in raznolikosti, kar zaradi posebnega geografskega položaja te regije ustvarja nemalo težav, zaradi česar je njihova povezanost šibka in občutljiva, čeprav jih ne združuje samo morski ekosistem. Ta je sicer edinstvena vrednota, ki si zasluži pozornost in zaščito.

2.4 Teга cilja ni lahko doseči, ne samo iz razlogov, navedenih v sporočilu, ampak tudi zaradi omejitev, ki jih je gospodarska kriza postavila zunanji politiki EU in ki bi lahko vplivali tudi na prihodnji sporazum iz Cotonouja, po letu 2020. Zaradi svojega položaja pa imajo te države geostrateški pomen tudi za EU, saj so blizu držav, kot sta Kitajska in Japonska. Zato bi bilo pri razširjanju politik, izvajanja programov in pravne kulture EU zelo koristno bolj vključiti in uporabiti ČDO, kar bi zagotovo koristilo obema stranema.

3. Pozitivne točke

3.1 Pozornost se namenja učinkom podnebnih sprememb in hudim posledicam, ki jih bodo imele te na celotno regijo, tako glede stabilnosti ekosistema, saj utegnejo celo ogroziti njegov obstoj, kot glede nevarnosti vse bolj neuravnoteženega trajnostnega razvoja zadevnih držav, to pa tako z ozkega gospodarskega in proračunskega vidika kot tudi s političnega in socialnega vidika: z delovanjem multiplikatorja nevarnosti, kar omejuje tudi uresničevanje ciljev tisočletja OZN.

3.2 Pozornost se namenja potrebnim celostnim ukrepom različnih mednarodnih akterjev, ki sodelujejo pri dvostranski ali večstranski pomoči, ki je trenutno preveč razdrobljena, kar preprečuje njeno polno učinkovitost. Ovrednotenje sprejetih finančnih instrumentov in učinka same pomoči.

3.3 Nujnost usklajevanja z mednarodnimi institucijami; sporočilo Komisije glede posledic podnebnih sprememb omenja predvsem OZN.

3.4 Pozornost se namenja regionalnemu sodelovanju in nujnosti okrepitev (če ne tudi oblikovanja) sektorskih programov in razvojnih načrtov, ki jih podpirajo regionalne

organizacije, za spodbujanje celostnega pristopa na področju pomoči in njenega upravljanja poleg strategij za razvoj te regije.

3.5 Pomen dialoga z lokalnimi institucionalnimi akterji za opredelitev programov pomoči in delitev odgovornosti za njihovo izvajanje.

3.6 Pozornost se namenja povečanju učinkovitosti ukrepov s poudarjanjem, da je z državami upravičenkami treba zagotoviti skupne mehanizme za njihovo spremljanje, upravljanje in izvajanje. V ta namen bi bilo treba zagotoviti več specifičnih informacij.

3.7 Analiza metod za zagotavljanje pomoči s strani večstranskih in dvostranskih donatorjev, z izraženo zavezanostjo temu, da se metode za zagotavljanje pomoči prilagodijo tako, da se upoštevajo težave, ki jih imajo majhne uprave pacifiških otoških držav in ozemelj; pozornost se namenja težavam upravičenk do pomoči pri vključevanju te pomoči v nacionalne razvojne programe, ki predvidevajo usmerjene ukrepe za boljše krepitve zmogljivosti nacionalnih institucij.

3.8 Izraža se zaskrbljenost zaradi razmer, tj. kršitev temeljnih pravic na Fidžiju, ki jih Komisija namerava spremljati, vendar pa konkretno ne omenja morebitnega poznejšega pogojevanja zagotavljanja pomoči.

4. Pomanjkljivosti

4.1 Sporočilo Komisije v bistvu ni jasno glede tega, kako namerava EU raziskati in povečati ukrepanje po uresničevanju kratkoročnih ciljev, ki so sicer pomembni, ampak delni, če je namen vplivati na prihodnjo trajnost tega območja. Gre za specifično, obsežno regijo, ki zajema veliko število majhnih in čisto majhnih držav po številu prebivalcev, pa velikih z geografskega vidika; te države imajo različne pristope, različno razumevanje nujnosti ukrepov, katerih cilj je dolgoročni trajnostni razvoj, različno vizijo pravic, ki jih je treba uporabiti na nacionalni ravni ter v ozemeljskih in mednarodnih vodah, po katerih potekajo meje med temi državami.

4.2 Po mnenju EESO je nujen celosten in dolgoročen pristop, z delitvijo odgovornosti med vsemi akterji, ki delujejo na tem območju, pa naj gre za institucionalne mednarodne akterje, druge države ali lokalne akterje. Predlog Komisije za partnerstvo mora upoštevati pogajanja za revizijo novega proračuna EU, nove prednostne naloge, ki bodo navedene v ciljnih tisočletja po letu 2015, in proces, ki se bo začel za nova pogajanja za nov sporazum iz Cotonouja.

4.3 Med omenjenimi cilji bi bilo dobro večjo pozornost nameniti celostnemu razvoju pacifiškega območja, razvojnim politikam in področjem ukrepanja; kmetijstvo in prehranska varnost sta, na primer, samo omenjena v okviru posledic, povezanih s podnebnimi spremembami v tej regiji. Vitalnost podeželskih območij je odvisna od kmetijstva. Čeprav je kmetijstvo pretežno namenjeno samooskrbi – le pridelovanje sladkornega trsa in palmovega olja sta omembe vredna v smislu izvoza – obstaja problem upravljanja naravnih virov ter trajnostne rabe tal in kmetijstva. Treba je omeniti, da so zaradi reforme politike EU glede sladkorja leta 2006 nekatere zadevne države izgubile svoj ugodnejši položaj in s tem delovna mesta.

4.4 Sporočilo se v glavnem osredotoča na nevarnosti podnebnih sprememb, torej vprašanje ključnega pomena za preživetje nekaterih držav in ekosistema (dvig morske gladine, izginjanje gozda, slana podtalnica, zvišanje temperature morja ipd.). Zato Komisija predlaga, da se sredstva dodelijo predvsem v tem sektorju; povečati pa bi bilo treba celostne in skladne programe trajnostnega razvoja in rasti, z zavezami, ki bi jih opredelile države upravičenke. V ta namen bi bil zaželeno tudi sodelovanje zasebnega sektorja, zlasti malih in srednje velikih podjetij.

4.5 EESO meni, da bi bil potreben strateški celostni pristop pomoči in da je sporočilo dober začetek. Podpreti bi bilo treba skupno delo različnih generalnih direktoratsv Komisije, zlasti GD za razvoj in sodelovanje EuropeAid, GD za pomorske zadeve in ribištvo, GD za trgovino, GD za zdravje in varstvo potrošnikov, GD za raziskave in inovacije ter ESZD, ki bi moralo biti kljub doseženemu napredku bolje usklajevano⁽⁴⁾, da bi bile politike EU skladnejše.

4.6 Predvsem na področju ribolova, ki je bistvenega pomena za vse pacifiške države, pa tudi za EU ob upoštevanju velikega obsega izvoza v države članice EU (zlasti tune), se je treba pri

⁽⁴⁾ Celotni znesek razvojne pomoči in pomoči za boj proti podnebnim spremembam, ki sta namenjeni pacifiškim državam in ČDO, za obdobje 2008–2013 znaša približno 785 milijonov EUR, pri čemer 730 milijonov EUR izvira iz desetega ERS, 56 milijonov EUR pa iz proračuna EU. Brez upoštevanja nacionalnih programov regionalno sodelovanje EU-Pacifik 2008–2013 vključuje financiranje za približno 95 milijonov EUR začetnih sredstev, ki dopolnjujejo financiranje iz naslova tematskega programa instrumenta za razvojno sodelovanje. Namen regionalnega programa EU-Pacifik je okrepiti regionalne zmožnosti za gospodarsko in trgovinsko integracijo (45 milijonov EUR), podporo civilni družbi in zmožnosti za upravljanje javnih financ (10 milijonov EUR) ter spodbujati trajnostno upravljanje naravnih virov (40 milijonov EUR). Komisija je objavila tudi pomembno uvedbo t. i. instrumenta za pacifiške naložbe (*Pacific Investment Facility*) za povečanje naložb v glavno infrastrukturo, da bi regija postala konkurenčnejša na svetovnih trgih, in za ponovni zagon gospodarske rasti, zmanjšanje revščine in financiranje zelenih instrumentov ter za prilagajanje podnebnim spremembam.

ukrepanju bolj zavedati nujnosti tega, da se danes ohrani trajnost proizvodnje in ekosistema ter prepreči pretirano izkoriščanje, ki bi lahko onemogočilo ribolov v prihodnosti. EESO pozitivno ocenjuje ukrepe EU na področju boja proti nezakonitemu ribolovu z uporabo uredbe EU, katere namen je preprečiti nezakoniti, neprijavljeni in zakonsko neurejeni ribolov, od njega odvračati in ga odpraviti. Na podlagi te uredbe je Komisija obvestila dve državi iz te regije (Vanuatu in Fidži), da utegnejo biti opredeljene kot nesodelujoče tretje države v okviru boja proti nezakonitemu, neprijavljenemu in zakonsko neurejenemu ribolovu.

4.6.1 Iz teh razlogov bi morala EU ohraniti preferencialne režime za AKP, kot je bil nedavno primer z nekaterimi državami te regije⁽⁵⁾, čeprav mora EU upoštevati tudi nevarnost izkrivljanja konkurence z drugimi akterji istega sektorja.

4.6.2 EESO priznava objektivne težave v tem sektorju, pozitivno ocenjuje tri sporazume o partnerstvu v ribiškem sektorju, sklenjene s Kiribatijem, Salomonovimi otoki in Mikronezijo, vendar izraža upanje, da bo mogoče doseči tudi skupni sporazum z vsemi zadevnimi državami o pravilih, ki bi veljala v teritorialnih in mednarodnih vodah te regije.

4.7 V okviru usklajevanja različnih ukrepov za pomoč trgovini, ki so v sporočilu upravičeno poudarjeni, Komisija sploh ne omenja dejavnosti Svetovne trgovinske organizacije (STO) v tej regiji, čeprav je med pacifiškimi otoki 6 držav članic te organizacije, ki so jim namenjeni posebni programi in ugodnosti.

4.8 Trgovina (STO): Fidži, Papua Nova Gvineja, Salomonovi otoki, Tonga, Samoa in Vanuatu so države članice STO, ki želi z različnimi pristopnimi sporazumi zagotoviti stabilen in integriran trgovinski sistem na regionalni ravni, da bi se lahko čim bolj izkoristile ugodnosti ter učinkoviteje rabili viri ter ekonomija obsega.

4.8.1 STO je leta 2004 vzpostavila predstavniški urad Foruma pacifiških otokov (*Pacific Islands Forum Representative Office*) v Ženevi s ciljem olajšati večjo integracijo upravnih sistemov in spodbujati krepitev zmogljivosti s področja trgovine in večstranske agende, ki so ključne za ta majhna gospodarstva.

⁽⁵⁾ Glej NAT/459, mnenje o stanju in izzivih flote Evropske unije za ribolov tropskih tunov, poročevalec: g. SARRÓ IPARRAGUIRRE, UL C 48, 15.2.2011, str. 21–26.

4.8.2 Kljub temu se zdi koristno, da Evropska unija – tudi na podlagi novega sporazuma iz Cotonouja – vzpostavi tesne strukturirane vezi s tem predstavnikiškim uradom v Ženevi in STO. Ključen je usklajen pristop, zlasti zaradi omejene velikosti uprav velikega števila zadevnih držav. Tako bi lahko uskladjali pobude podpore tem gospodarstvom z že delujočimi programi tehnične pomoči, ki na večstranski ravni niso usklajeni. K temu je treba dodati dolgotrajno obdobje nizke in nestabilne gospodarske rasti, ki je v različnih državah zelo različna – Papua Nova Gvineja in Salomonovi otoki uživajo višjo stopnjo gospodarske rasti, ki je posledica cen primarnih proizvodov, že prej šibki gospodarstvi držav Fidži in Samoa pa sta se morali soočiti s posledicami naravnih katastrof⁽⁶⁾.

4.8.3 Posebno pozornost bi bilo treba nameniti razvoju majhnih in srednje velikih podjetij (MSP), oblikovanju regionalnih storitev pomoči MSP, ki bi bile zahtevane in vzpostavljene na večstranski ravni z uporabo sredstev in obstoječih programov STO, Mednarodnega denarnega sklada (IMF) in Svetovne banke, tudi kar zadeva razvoj podeželja.

4.9 Komisija v sporočilu upravičeno navaja socialna tveganja, ki jih prinaša slab gospodarski razvoj teh otokov, delež kvalificirane delovne sile, ki zapusti državo, ker doma ne najde možnosti zaposlitve, in socialne posledice podnebnih sprememb. Po podatkih Svetovne banke sodijo Salomonovi otoki, Vanuatu, Samoa, Kiribati, Vzhodni Timor in Tuvalu v skupino najmanj razvitih držav z veliko stopnjo revščine. V Papui Novi Gvineji, največji državi v Pacifiku, več kot 40 % prebivalcev živi pod pragom revščine. Ti podatki vplivajo na uresničevanje ciljev tisočletja in terjajo usklajene ukrepe na mednarodni ravni. Vendar pa sporočilo ne omenja dela različnih agencij OZN, ki podpirajo gospodarski in socialni razvoj.

4.9.1 Različni programi agencij OZN so nepogrešljivi in Komisija bi jih morala spodbuditi, saj pomagajo pridobiti potrebno zavedanje in krepitev zmogljivosti, ki omogočajo absorpcijo in večji izkoristek pomoči različnih donatorjev, vključno z EU. Poleg tega prispevajo k prevzemanju večje odgovornosti s strani nacionalnih socialnih in civilnih institucij in partnerjev ter spodbujajo oblikovanje participativnih demokratičnih institucij.

5. Pravice, demokracija, sindikalne pravice, razmere na Fidžiju

5.1 Pacifiški otoki so po mnenju mednarodnih finančnih institucij med območji z najbolj omejenimi možnostmi: osam-

ljeni, redko naseljeni, z močnimi migracijskimi pritiski, nizko stopnjo izobrazbe in usposabljanja ter izjemnim pomanjkanjem posebnih znanj na področju trgovine in mednarodne gospodarske dejavnosti.

5.1.1 Zlasti problematičen se zdi položaj mladih, ki je posledica različnih dejavnikov, kot so geografska izolacija, omejen gospodarski razvoj (majhna gospodarstva, ki med seboj niso dobro povezana, domači trgi pa so omejeni) in demografska podoba, ki kaže naglo naraščanje mlade delovne sile⁽⁷⁾. Avstralija je začela program pomoči sezonskim delavcem pacifiškim držav z najbolj omejenimi možnostmi. Tak ukrep, v isti smeri, bi bilo treba spodbuditi in usmeriti tudi v druge države te regije.

5.1.2 Položaj žensk je dramatičen in zaskrbljujoč zaradi obširnega izkoriščanja in vse slabšega stanja ter izjemno redkega napredka pri iskanju učinkovitih rešitev. Ženske so še naprej žrtve hude diskriminacije, bodisi zato, ker jih na uradnem trgu dela ali v političnem življenju skorajda ni, bodisi zaradi razširjenega kršenja temeljnih pravic, ki vključujejo nasilna dejanja in se ohranjajo v vseh državah. Ne gre samo za kulturno vprašanje, ampak tudi za to, da se zagotovijo možnosti za delo, vključevanje in udeležbo. Izrecno bi bilo treba omeniti akcijski načrt EU za enakost spolov ter krepitev vloge in položaja žensk pri razvoju 2010–2015, ki se med drugim zavzema za uporabo natančnih kazalnikov za sodelovanje žensk v nacionalnih institucijah.

5.2 Spoštovanje človekovih pravic in demokracije so nujni pogoji politike pomoči in sodelovanja EU. Med temi so sindikalne pravice, ki jih na mednarodni ravni priznava osem temeljnih konvencij Mednarodne organizacije dela (MOD).

5.3 Tudi Sporazum iz Cotonouja priznava temeljno vlogo, ki jo ima spoštovanje človekovih pravic in demokratičnih institucij pri oblikovanju stabilnega in uspešnega gospodarstva. Čeprav sporočilo obravnava regionalno strategijo, pa ne posveča dovolj pozornosti vprašanju hudih kršitev, ki se trenutno dogajajo zlasti na **Fidžiju, ki je drugi otok te regije po velikosti in številu prebivalstva.**

⁽⁶⁾ IMF: *Regional Economic Outlook, Asia and the Pacific, Navigating an Uncertain Global Environment while building inclusive Growth* (oktober 2011).

⁽⁷⁾ Na Samoi najde delovno mesto samo 500 mladih od 4 000, ki želijo vstopiti na trg dela, na Vanuatuju je razmerje 700 od 3 500, na Fidžiju je stopnja brezposelnosti mladih približno 46 %; glej tudi UNICEF: *Investing in Youth Policy, UN Asia-Pacific Interagency Group on Youth* (2011).

5.4 Razmere na Fidžiju so nesprejemljive: vlada, ki jo od državnega udara leta 2006 vodi vojaška hunta, je leta 2011 sprožila napadalno kampanjo za odstranitev sindikalnega gibanja in odpravo temeljnih pravic delavcev na Fidžiju, s čimer je prekršila konvenciji MOD 87 in 98, ki ju je vlada ratificirala. Odprava svobode izražanja, zbiranja in združevanja, mučenje in maltretiranje, nasilje nad ženskami in mladoletnimi ter kršenje najosnovnejših pravic delavcev pomenijo, da gre za primer simboličnega pomena za EU, ki ga ni mogoče več dopuščati. Kljub uporabi člena 96 Sporazuma iz Cotonouja EESO meni, da je glede Fidžija potrebno odločneje posredovati, tudi zaradi volitev, ki bodo leta 2014, in postopka priprave nove ustave.

5.5 O razmerah na Fidžiju je novembra 2012 znova razpravljal upravni odbor MOD in sprejel posebno resolucijo, tudi zaradi nedavne odločitve vlade na Fidžiju, da izžene delegacijo MOD na misiji upravnega odbora⁽⁸⁾. EU lahko to vprašanje obravnava samo skladno z odzivom držav članic, ki so se pridružile obsojanju na sedežu MOD.

5.6 Pogoji za delovanje civilne družbe so v tem primeru zelo težavni, skoraj nemogoči. Očitno se kršijo tudi najosnovnejše pravice civilne družbe, kar je nasprotju z vsemi demokratičnimi načeli, in EESO ne more sprejeti odlašanja pri takšnih primerih kršitev. EESO mora to svoje stališče prenesti drugim institucijam EU in ustrezno ukrepati⁽⁹⁾.

5.7 Odločneje je treba posredovati – tako neposredno kot na dvostranski ravni – pri opredeljevanju pogojev, ki jih je treba izpolniti za prejemanje pomoči EU, pri potrjevanju, da ima EU glede pravic enotno stališče na ravni vseh držav članic, ki je skladno z načeli, na katerih temelji EU in o katerih se ni mogoče pogajati.

6. Vloga socialnih partnerjev in civilne družbe

6.1 Po mnenju EESO je sodelovanje organizirane civilne družbe podlaga, na kateri je treba razviti različne oblike partnerstva za doseganje ciljev ekonomske in socialne kohezije. Njena vloga je še toliko bolj pomembna pri spoštovanju pravic in demokracije, ki je pogoj za pridobitev ugodnosti, ki jih ponuja politika pomoči in sodelovanja EU.

⁽⁸⁾ Sporočilo za javnost Konfederacije sindikatov o Fidžiju z dne 19.9.2012 in poznejši dokumenti MOD v pripravi.

⁽⁹⁾ Glej pismo Sveta.

6.2 Udeležba organizirane civilne družbe je prednostni cilj tudi na tem področju kljub vsaj dvema objektivnima ovirama: prva ovira je poseben geografski položaj, ranljivost otokov in razpršenost prebivalstva, zaradi česar je izvajanje te pravice zelo oteženo, druga ovira pa je povezana z izvajanjem demokracije in dejavne udeležbe organizirane civilne družbe pri delu institucij.

6.3 Kljub temu EESO poziva, da se naredi, kar je mogoče za vključitev predstavnikov lokalnih skupnosti v opredeljevanje, izvajanje in spremljanje projektov EU, zlasti tistih, ki so povezani z varstvom okolja, socialnim in civilnim dialogom, razvojem in zaščito pravic ter demokracije.

6.4 EESO poziva k hitremu ukrepanju za vzpostavitev partnerstva EU-Pacifik, ki vključuje organizirano civilno družbo, da bi se lahko učinkoviteje lotili vseh problemov te regije⁽¹⁰⁾, pri čemer je treba oblikovati poseben odbor za spremljanje programov, ki bi bil temeljni element udeležbe.

7. Priporočila za ukrepanje v sporočilu: ugotovitve

7.1 Ukrepe, ki jih predlaga EU (pri čemer je problem nevarnosti, povezanih s podnebnimi spremembami, prednostnega pomena v pacifiški regiji), je mogoče podpreti samo delno, saj jim manjka celosten pristop trajnostnega razvoja regije.

7.2 Treba bi bilo spodbujati in si prizadevati za boljši usklajen pristop med ESZD in različnimi generalnimi direktorati Komisije, da bi opredelili dosledne strateške programe, ki bi razpoložljiva sredstva usmerili v varstvo okolja in ribolova, pa tudi v celostne programe trajnostnega razvoja in razvoja podeželja.

7.3 EESO podpira izraženo potrebo po okrepitvi dialoga z lokalnimi institucijami, vendar bi bilo treba zajamčiti bolj sistematično vključevanje civilne družbe in vzpostaviti stalno okroglo mizo za ocenjevanje pomoči in analizo njenega učinka.

⁽¹⁰⁾ Mnenje EESO o vlogi civilne družbe v večstranskem trgovinskem sporazumu med EU, Kolumbijo in Perujem, UL C 299, 4.10.2012, str. 39–44.

7.4 EESO meni, da je treba zagotoviti kontinuiteto srečanj med vsemi donatorji in državami upravičenkami, da se zjamči usklajevanje programov, ki ga je poudarila Komisija. Namen pomoči in ocena njenega učinka sta še vedno temeljnega pomena. V tem smislu je poleg preventivne dejavnosti na področju informiranja in usposabljanja pomembno tudi spremljanje v okviru mešanega odbora, ki bi se oprl predvsem na socialne in civilne partnerje.

7.5 Kot je EESO že omenil, bi bilo treba zaostriti ocenjevanje spoštovanja temeljnih človekovih pravic, nesprejemljivega položaja žensk v regiji, omejenih možnosti za delo mladih in upoštevanja vloge civilne družbe v vseh državah, zlasti glede na posebne razmere na Fidžiju.

V Bruslju, 17. januarja 2013

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Staffan NILSSON
